

Innlandet
fylkeskommune

Sluttrapport
13.10.2023

Samskaping- Fra planverk til hverdagspraksis

Prosjektperiode: mai 2022 – mai 2023
Sluttrapport

Innhold

Formål og hovedmål i prosjektet	2
Organisering av prosjektet	2
Prosjektgjennomføring og måloppnåelse for prosjektet	3
<i>Hovedmål 1:</i>	3
<i>Hovedmål 2:</i>	6
Økonomi og regnskap	9

Formål og hovedmål i prosjektet

FORMÅL: Gjennom praktisk erfaring har bibliotek og frivillige lag og foreninger tilnærmet seg en samskapende arbeidsform, og styrket bibliotekets rolle som samfunnsutvikler i lokalsamfunnet.

HOVEDMÅL 1: Bibliotekene har invitert lag og foreninger inn i utforskende samtaler og fått ny innsikt i felles utfordringer. De har erfart verdien av at biblioteket/kommunen og frivilligheten løser utfordringer sammen.

HOVEDMÅL 2: Sammen med brukerne har e-læringskurset «Startpakke i samskaping» blitt videreutviklet, og er et kjent, anerkjent og anvendt praktisk kurs for alle som ønsker å komme i gang med samskaping i Norge.

Organisering av prosjektet

Tone Nyseter, fylkesbiblioteksjef Innlandet fylkesbibliotek var prosjekteier.

Prosjektgruppen har bestått av seks deltakere fra fem fylkesbibliotek: Britt Ellingsdalen (Rogaland), Hilde Grefsrud og Christine Eidset (Viken), Mads Munkvold (Finnmark). Pernilla Slotte Hjermann (Vestfold og Telemark) og Øystein Stabell (Innlandet). Stabell var prosjektleder.

I tillegg har Malene Bødker Leerberg og Jens Ulrich bistått prosjektgruppen i hele prosjektperioden som ekspert- og sparringshjelp. Leerberg i videreutviklingen av startpakken for samskaping og Ulrich i planlegging og gjennomføring av kurset «Samskaping med frivilligheten». Både Leerberg og Ulrich har lang erfaring med å jobbe med samskapingsprosesser i Danmark og Norge og var blant annet kursholdere i prosjektet Biblioteket som samskaper.

Prosjektgruppen hadde korte ukentlige digitale møter i hele prosjektperioden. Vi møttes fysisk kun en gang. Det var en lunsj til lunsj workshop på Gardermoen i oktober 2022. Vi benyttet teams som samarbeidsplattform.

Prosjektgjennomføring og måloppnåelse for prosjektet

Prosjektets formål var: «Gjennom praktisk erfaring har bibliotek og frivillige lag og foreninger tilnærmet seg en samskapende arbeidsform, og styrket bibliotekets rolle som samfunnsutvikler i lokalsamfunnet.»

For å nå formålet utarbeidet vi to hovedmål. Hovedmålene er videre brutt ned til delmål. Det er gjennom måloppnåelse av delmålene vi kan konkludere om vi har oppnådd hovedmålene og formålet med prosjektet. Derfor vil vi i denne evalueringen ta for oss de viktigste aktivitetene som prosjektgruppen har utført under hvert av delmålene, og hvilke resultater aktivitetene har ført til.

Hovedmål 1: Bibliotekene har invitert lag og foreninger inn i utforskende samtaler og fått ny innsikt i felles utfordringer. De har erfart verdien av at biblioteket/kommunen og frivilligheten løser utfordringer sammen.

Delmål 1:1: Det har blitt gjennomført et introduksjonskurs i samskaping.

Aktiviteter og resultater: 26. august 2022 arrangerte vi en 2,5 times introduksjonssamling på zoom. Samlingen besto av korte forelesninger og refleksjon i grupper. Tema for samlingen var:

- Hvorfor samskaping i bibliotek?
- Hva er samskaping og hva er verdien av å arbeide samskapende?
- Eksempler på samskapende prosjekter i bibliotek

Jens Ulrich og Øystein Stabell var kursholdere. 54 bibliotekansatte deltok på samlingen.

Delmål 1:2: Det er gjennomført en kursrekke på tre digitale samlinger à tre timer for bibliotekfolk i Norge, med temaet samskaping mellom bibliotek og frivilligheten

Aktiviteter og resultater:

Hovedmålene for den digitale kursrekke var:

- Å bevisstgjøre deltakerne om bibliotekets rolle som samfunnsutvikler
- Hvordan samskapende arbeid gir økt verdiskaping
- Hvorfor og hvordan bibliotek kan samskape med frivillige lag og foreninger
- Å lede og fasilitere samskapende prosesser

De tre kursene besto av korte forelesninger, samtaler og diskusjoner i grupper. Jens Ulrich var hovedkursholder. Deltakerne fra prosjektgruppenst ledet samlingene og holdt også innlegg i kurset.

Det var 66 påmeldte til kurset og 57 som gjennomførte kursrekken. Noen av disse fikk ikke med seg alle samlingene på grunn av møtekollisjon. Derfor gjorde vi opptak av samlingene og sendte ut til de som ikke kunne delta.

Kursdel 1 ble arrangert 31. august 2022 og hadde overskriften «Frivillighet og samskaping med lag og foreninger». Hensikten og ønsket resultat med samlingen var:

- Se bibliotekene i en større sammenheng
- Se det spesielle med samskaping sammen med lag og foreninger
- Vite hva likeverdig samskaping er
- Motivere til handling og konkrete tips på å kontakte lag og foreninger som de kjenner til, men ikke har samarbeidet med

Torkel Øien, rådgiver i KS og Norsk kulturskoleråd og Bjørn Lindstad, politisk seniorrådgiver i Frivillighet Norge var eksterne foredragsholdere.

Kursdel 2 ble arrangert 28. september 2022 og hadde overskriften «Hvordan planlegge og gjennomføre en samskapende workshop». Hensikten og ønsket resultat med samlingen var:

- Dele erfaringer erfaringer med første aksjon
- Fasilitering – utfordringer og muligheter
- Etter samlingen er deltakerne "kledd på" til å lede en workshop. Forberede deltakerne på å stå gjennom alle fasene i en prosess
- Mari Rettedal Westlake, rådgiver kultur Gjesdal kommune fortalte om praktiske erfaringer med å arbeide samskapende på kurset.

Kursdel 3 ble arrangert 2. november og hadde overskriften «Veien videre med samskaping». Hensikt og ønsket resultat med samlingen var:

- Deltakerne har et best mulig grunnlag for å fortsette det samskapende arbeidet de er i gang med i sine lokalsamfunn.
- Deltakerne er trygge på neste skritt; Å invitere inn til en ny prosess/workshop der de skal finne en/flere løsninger (HVORDAN) til målgruppen (HVEM) på den overordnede oppgaven (HVA)
- Deltakerne vet viktigheten av å involvere ledere og andre i egen organisasjon, og de har fått innsikt i hvordan hierarkiske roller kan endres når man jobber samskapende

Ragnhild Malfang, seksjonsleder Lillestrømbibliotekene og Mona Myrland, leder Fyrverkeriet bibliotek deltok som eksterne foredragsholdere.

Delmål 1:3: Deltakerne har mellom kursdagene hatt utforskende samtaler med tre lag eller foreninger. De har oppdaget felles utfordringer de kan løse sammen.

Aktiviteter og resultater:

Mellom hver av de digitale samlingene ble det gitt en hjemmeoppgave som ble gjennomført på deltakernes arbeidssted. Den samlede tidsbruken på oppgavene var beregnet til 15-20 timer. Framdriften i samlingene tok utgangspunkt i deltakernes erfaringer fra hjemmeoppgavene.

Første hjemmeoppgave: Kursdeltakerne tar kontakt med et sentralt medlem av et frivillig lag til en utforskende, avklarende samtale. De velger selv hvor de skal møtes, gjerne utenfor bibliotekrommet. Samtalen fører til at de har funnet en felles overordnet problematikk ("et felles tredje"), som de ønsker å samtale videre om. Vi oppfordrer til at det skal være en forening de ikke kjenner godt/har samarbeidet med fra før.

Andre hjemmeoppgave: Kursdeltakerne skulle arrangere en workshop (1-2 timer) med flere deltakere fra biblioteket og fra den frivillige organisasjonen. Målet var å diskutere og bli enige om den felles problemstillingen (HVA). Finne ut HVEM de ønsker å gjøre noe for, og om det er andre dere trenger å involvere. Bli enige om neste skritt.

Tredje hjemmeoppgave: Kursdeltakerne arbeidet med et refleksjonsnotat med en kort beskrivelse av arbeidet de hadde gjort:

- Hvor langt har dere kommet?
- Hva er ditt neste skritt?
- Hva har vært den viktigste læringen så langt i forløpet?

Delmål 1:4: Vi har evaluert kursrekken og våre erfaringer har skapt offentlig interesse og omtale.

«Den viktigste læringen frem til nå er at dette [samskaping] gir mening, at andre møter «Hei, jeg kommer ikke med en konkret idé, men tror vi sammen kan skape noe»-utgangspunktet, på en overraskende positiv måte. Folk er uredde og gavmilde med sin tid og sine innspill» (skrevet av en av kursdeltakerne).

Av de 57 som deltok på samlingene var det 15 som leverte et omfattende refleksjonsnotat. Mange fremhevet at den viktigste læringen i kurset var å tilnærme seg et samarbeid uten å presentere en konkret ide for samarbeidsparten; At de først prøvde å definere en felles oppgave de kunne samskape om og ut fra det, i sammen, utarbeide en ide som kunne løse utfordringen de sto i. De erfarte at det skapte engasjement og inspirasjon.

Formålet med prosjektet var at deltakerne skulle tilnærme seg en samskapende arbeidsform. Refleksjonene fra deltakerne tyder på at kurset gjorde det.

Samtidig klarte vi ikke å tilpasse fremdriften på samlingene med utgangspunkt i deltakernes erfaringer fra hjemmeoppgavene. Det var for ambisiøst av særlig to årsaker:

- 1) At kursrekken var digital. Vi hadde ikke god nok føling med hvilke utfordringer deltakerne hadde i prosessene de skulle lære og testet ut. Derfor ble innholdet i samlingene i for stor grad planlagt av hva vi i prosjektgruppa mente var den beste og riktige progresjonen i kurset.
- 2) Kursperioden var for intens. Særlig andre hjemmeoppgave ble utfordrende for mange av deltakerne. Å fasilitere en workshop rundt en overordnet problemstilling for deltakere med forskjellig interesser og faglighet er krevende. Her burde deltakerne fått bedre tid- og støtte og sparring i planleggingen.

Samskaping er en helt ny måte å jobbe og tenke oppgaveløsning, og det kan ikke forventes at deltakerne etter kurset er klare til å lede og fullføre en samskapingsprosess. Det vil kreve en lengre prosess og en tettere oppfølging.

Kurset viste at det er stor interesse for å tilegne seg en kompetanse innen samskaping blant bibliotekansatte i Norge, og verdien av å tilnærme seg lag og foreninger på en samskapende måte.

Hovedmål 2: Sammen med brukerne har e-læringskurset «Startpakke i samskaping» blitt videreutviklet, og er et kjent, anerkjent og anvendt praktisk kurs for alle som ønsker å komme i gang med samskaping i Norge.

Delmål 2:1: Startpakke i samskaping er blitt grundig evaluert, sammen med folk som har testet kurset.

Aktiviteter og resultater:

I løpet av august 2022 var det opprettet fylkesvise evalueringsgrupper på 3-4 deltakere. Deltakerne var bibliotekarer og andre offentlig ansatte (frivillighetsleder, byplanlegger, kulturarbeider og skolerådgiver) med interesse og erfaring med samskaping.

Med utgangspunkt i metoden Brukerreisen ledet prosjektdeltakerne workshops med evalueringsgruppene. Dette skjedde i perioden august til midten av oktober 2022.

På workshopene ble den gamle startpakken brukt som prototyp. Hensikten var å få best mulig innsikt om hva som fungerte og ikke fungerte med startpakken slik den var.

De forskjellige workshopene i fylket ga oss svært nyttig innsikt i hvordan metodene i startpakken burde videreutvikles og kunnskap om hvilke faser i en samskapingsprosess som behøvde helt nye metoder.

Delmål 2:5: Deltakerne i prosjektet Biblioteket som samskaper er ekspertgruppe i hele prosessen.

Aktiviteter og resultater:

Vi benyttet oss av ekspertgruppens kompetanse i perioden august 2022 til februar 2023. Deres innsikt var avgjørende i alle fasene i prosessen;

- Evaluering av metodene i den gamle startpakken
- Hvilke faser i en samskapingsprosess som trengte nye metoder
- Hvordan nettsiden kunne struktureres på en best mulig måte.
- Hvordan språket og formidlingen av innholdet ble brukt på en best mulig måte
- Evaluering av første- og andreutkastene av de videreutviklede og helt nye metodene som vi lagde

Ekspertgruppen ble benyttet i 3 digitale workshops.

Delmål 2:2: Vi har funnet ut hvilke digitale kanaler vi vil bruke for best å få formidlet prosjektets erfaringer og tatt disse aktivt i bruk

Aktiviteter og resultater:

Tilbakemeldingene fra både evaluerings- og ekspertgruppen var at den gamle startpakken hadde store mangler når det gjaldt struktur. Den var mye tekst og vanskelig å forstå hvordan nettsiden kunne brukes.

Evalueringsgruppen påpekte særlig at navnene på metodene var et hinder. Det var ukjente navn som de ikke forsto når de kunne bruke, og i hvilken fase i en samskapingsprosess de var beregnet på.

Sammen med ekspertgruppen fant vi ut at metodene skulle presenteres med metodens funksjon i stedet for de ukjente navnene på metoden.

I den nye startpakken er det også tre forskjellige innganger til metodene; 1) Kom i gang med samskaping, 2) Faser i samskaping og 3) direkte til metodene. Dette gjør det enklere for flere å finne en inngang til nettsiden som passer for dem.

Delmål 2:3: Startpakke for samskaping har fem nye metoder og verktøy og illustrerende videoer der det er formålstjenlig.

Aktiviteter og resultater:

Prosjektgruppen hadde en workshop på Gardermoen 26.-27. oktober der vi samlet og strukturerte den innsikten vi hadde fått fra evaluerings- og ekspertgruppen. Denne

workshopen la grunnlag for hvordan vi skulle videreutvikle metodene og hvilke metoder som vi måtte lage i tillegg til de vi alt hadde. Workshopen ble ledet av Malene Bødker Leerberg.

Den nye startpakken har fire nye metoder. Sammen med de ni gamle, og videreutviklede metodene, mener vi at vi nå har dekket alle faser i en samskappingsprosess.

Vi har også endret det visuelle uttrykket på startpakken. Vi laget utkast til visuelt uttrykk som designbyrået Ferskvann designet ut ifra.

Vi har laget seks videoer. Fem av disse er direkte knyttet til to av metodene; Selg inn ideen din og Ta rollen som fasilitator. Vi var så heldige å få Jørgen Betten, biblioteksjef i Nesseby, til å framføre innholdet i videoene. Den siste videoen er Jens Ulrich som forteller om Likeverdig samskaping- Hva, hvorfor og hvordan. Denne ligger på nettsidens forside.

Malene Bødker Leerberg har også skrevet en ny artikkel som ligger i startpakken. Den heter «3 ting der ofte spænder ben for samskabelse».

Delmål 2:4: Metodene og verktøyene som egner seg for digital samskaping er også tilrettelagt for dette formålet.

Aktiviteter og resultater:

Flere fra evalueringsgruppen og ekspertgruppen hadde vanskelig å se for seg at de ville jobbe med samskaping digitalt.

Å arbeide samskapende krever, i de fleste faser, at de som deltar i prosessen er sammen fysisk. Noen faser kan fungere digitalt, men vil da kreve en stor samskaperkompetanse og erfaring fra de som leder prosessen. De vil enkelt kunne tilpasse metodene digitalt slik de er nå.

Startpakken er først og fremst beregnet på de som ønsker å komme i gang med samskaping. Derfor bestemte vi oss på Gardermoen at vi ikke skulle bruke tid og ressurser på å tilpasse metodene digitalt.

Delmål 2:6: Det er avholdt to digitale lanseringer for den nye Startpakken i samskaping.

Aktiviteter og resultater:

Vi lanserte Nye startpakke i samskaping digitalt 11. mai. Vi gjorde opptak av lanseringen som fortsatt ligger ute.

Hensikten med lanseringen var å gi en god gjennomgang av startpakken – hvorfor den er laget og hvordan den kan brukes. Vi håper at lanseringen motiverte deltakerne til å teste startpakken og metodene i etterkant av lanseringen. 90 stykker har sett lanseringen i etterkant.

Evaluering og videreføring av hovedmål 2

Å utvikle den nye startpakken i samskaping var en mye mer kompleks del av prosjektet enn å utvikle kursrekken (Hovedmål 1). Derfor hadde prosjektgruppen korte ukentlige digitale møter for å sikre framdriften og at arbeidsoppgavene vi skulle gjøre til enhver tid var sikret. Vi hadde kun en fysisk samling i prosjektperioden, i oktober 2022. I etterkant ser vi at det hadde vært hensiktsmessig at vi hadde en fysisk samling helt i starten av prosjektet. Både for å bli bedre kjent og for at vi i fellesskap hadde utviklet det viktigste arbeidsverktøyet vårt- mappestrukturen i teams.

Startpakken ble ferdigstilt i mai 2023. Den er allerede godt kjent blant bibliotekansatte. Startpakken er også presentert for andre offentlig ansatte. Blant annet på Innovasjonsskolen (Høgskolen i Innlandet), kulturskolene i Rogaland og fribynettverket i Vestfold og Telemark. Malene Bødker Leerberg vil også bruke startpakken som en ressurside for sine studenter på VIA University College i Århus.

Anette Danielsen, rådgiver i Viken fylkesbibliotek, har skrevet artikkelen «[Samskaper gode møteplasser](#)». Den er publisert i Kommunenspeilet.

Vi vet at det fortsatt er mange som kan ha stor nytte av startpakken som enda ikke vet om den. Derfor vil vi fortsatt bruke tid på å dele kunnskap om den i tiden som kommer. Startpakke i samskaping har et stort potensial til å bli en anerkjent og anvendt ressurside for alle som ønsker å arbeide samskapende.

Økonomi og regnskap

Prosjektregnskapet (se vedlegg 1) er revidert og godkjent (se vedlegg 2).

En stor takk til Nasjonalbiblioteket som støttet prosjektet vårt.

Innlandet
fylkeskommune